

Дневник

(стенографски)

на

XIX^{то} обикновено Народно събрание

Втора извънредна сесия

31. заседание, петък, 26 август 1921 г.

(Открито от подпредседателя Х. Т. Манолов в 4 ч. 25 м. след пладне)

Председателстваващ Х. Манолов: (Звъни) Заседанието е открито.

Моля един от г. г. секретарите да провери присъстващите г. г. народни представители.

Секретар С. Дупаринов (з): (Прочита списъка. От заседанието съотсъствували следните народни представители: Ариф Агушев, Селим х. Ахмедов, Стефан Вакърджиев, Юсуф Бергански, Димитър Благоев, Петър Вълков, Юрдан Вълков, Делчо Георгиев, Неделчо Георгиев, Станой Георгиев, Никола Гешов, Ради Гичев, Мехмедали Неманлов Гюзелев, Георги Данаилов, Стефан Даскалов, Никола Дейков, д-р Петър Джидров, Георги Димитров, Васил Драганов, Коста Илиев, Иван Ковачев, Величко Кознички, Васил Коларов, Александър Коев, Петър Кораков, Тецо Кортенски, Васил Костов, Коста Кратунов, Радослав Крайчев, Никола Кънев, Стефан Лафчиев, Александър Людекапов, Атанас п. Манолов Еню Марковски, Георги Минев, Неделчо Михалев, Александър Мицев, Владимир Моллов, Васил Мултаров, Георги Ганев Недков, Димитър Нейков, д-р Петър Ораховац, Петко Палиев, Станко Панайотов, Горан Петков, Димитър Попов, Рачо Попов, Минко Радковски, д-р Никола Сакаров, д-р Марко Сапарев, Иван Симеонов, Щелиян Сокуров, Митю Станев, Георги Стойнов, Атанас Стойчев, Владимир п. Томов, Желю Тончев, Петър Филев, Хюсни Хасанов, Димитър Христов, Стойчо Христов, Тодор Цеков, Александър Чапрашиков, Крум Чапрашиков, Ахмед Зихин х. Юмеров, Димитър Яблански и Илия Янулов)

Председателстваващ Х. Манолов: (Звъни) От 216 народни представители присъствуват 116. Има нужното число, за да се счита заседанието редовно.

Преди да пристъпим към дневния ред, съобщавам на г. г. народните представители, че събстъпнили следните заявления за отпуск:

От старозагорския народен представител г. Иван Ангелов, с което иска 10-дневен отпуск, считан от 29 т. м. Понеже той се е ползвал досега с отпуск, ще попитам народното представителство. Които събстъпнили да му се разреши исканият отпуск, моля, да си вдигнат ръката. Мнозинство, Събранието приема.

От търновския народен представител г. Илия Епчев, с което иска еднодневен отпуск, за 25 того. Бюрото му разрешава.

От бургазкия народен представител г. Иван Стойнов, с което иска 10-дневен отпуск, считан от 27 того. Бюрото му разрешава.

От петричкия народен представител г. Никола Гешов, с което иска 5-дневен отпуск, Бюрото му разрешава.

От търновския народен представител г. Рачо Попов, с което иска 7-дневен отпуск. Бюрото му разрешава.

От пловдивския народен представител г. Атанас п. Манолов, с което иска да му се разреши отпуск до 10 септември. Бюрото му разрешава.

От пловдивския народен представител г. Александър Коев, с което иска 8-дневен отпуск, считан от 25 того. Бюрото му разрешава.

От варненския народен представител г. Неделчо Михалев, с което иска 5-дневен отпуск. Понеже той досега се е ползвал с 20-дневен отпуск, ще попитам народното представителство. Които събстъпнили да му се разреши исканият отпуск, моля, да си вдигнат ръката. Мнозинство, Събранието приема.

Съобщавам на г. г. народните представители, че е постъпил от Министерството на правосъдието, отделение гражданско, законопроект за отменение чл. 4 от закона за съдене и наказание виновниците за народната катастрофа.

От Министерството на земледелието и държавните имоти е постъпил законопроект за изменение на точка б от чл. 18 на закона за трудовата поземелна собственост.

Тия законопроекти ще бъдат разглеждани на г. г. народните представители в това заседание, за да бъдат поставени в идущото заседание за разглеждане.

Минаваме по-нататък към дневния ред на днешното заседание.

Имаме за разглеждане, като първа точка, трето четене законопроекта за поощрение родната литература и изкуство.

Моля докладчика г. Иван Гетов да докладва законопроекта.

Докладчик И. Гетов (з): (Чете)

„ЗАКОН

за поощрение на родната литература и изкуство.

Чл. 1. Министерството на народното просвещение има върховната грижа за развоја на литературата и убожествата, както и за развоја на всички учреждения, като театри, кинематографи и др. които стоят в непосредна връзка с тех.

Чл. 2. Тази грижа министерството осъществява: а) като поощрява литературните и художествени произведения, както и свързаните с тех учреждения чиято обществена служба е несъмнена, и б) като взима мерки против ония, които преднамерено сж насочени срещу обществената и лична нравственост.

Чл. 3. Първата задача министерството постига чрез награди и откупувания на произведения от родната литература, както и чрез конкурси за пластическите и музикалните изкуства. Необходимите за това суми то предвидува ежегодно в бюджета си.

Чл. 4. Министерството дава литературни награди за драматически и музикални произведения, за романи, повести, стихотворни сборки и сборници от разкази.

За драматически и музикални произведения, както и за такива на пластическите изкуства, министерството урежда и конкурси.

Чл. 5. Литературните и драматически произведения се оценяват от специална комисия, назначена от Министерството на народното просвещение. Тя се състои от началника на културното отделение като председател, от директора на Народната библиотека, от директора на Народния театър, от един член на Академията на науките и от един професор от историко-филологическия факултет, последните двама, посочени от съответните колегии.

Така комисия е длъжна да проучи всеко по-значително произведение, което е излезло през годината, без да е представено от автора или от друго лице, да прегледа изпратените за конкурсе ръкописи и най-късно до 15 февруарий следната година да представи в Министерството на народното просвещение мотивиран писмен доклад с оценка за прегледаните съчинения.

За бележка. Автори, чийто съчинения не сж прегледани от комисията, могат да поискат това чрез министъра на народното просвещение.

Чл. 6. При конкурсите за пластически и музикални произведения, министерството назначава за всеки вид още по две вещи лица, които имат право на глас.

Чл. 7. Наградите се дават само за оригинални произведения, чийто автори сж българи и български подданици.

Чл. 8. Докладите на комисията се публикуват задължително в официалния орган на министерството.

Чл. 9. Ако няколко или всички награди не се дадат поради липса на достойни за награда произведения, сумите се придават към „Фонда за поощрение на родната литература и изкуство“, който се учредява при Министерството на народното просвещение.

Чл. 10. Върху наградите не се правят никакви запови или одржки за кавито и да било данъци.

Чл. 11. Освен чрез награди, Министерството на народното просвещение подпомага писателите, художниците и музикалните още: а) като дава субсидии и командировки в странство на заслужилите от тех. и б) като открива и издава некои от съчиненията им за широко разпространение сред обществото.

Чл. 12. За занаване личната и обществена нравственост, министерството контролира чрез училищните власти всички оригинални и преводни литературни произведения, всички оригинални картини и репродукции, вписани у нас от чужбина, както и всички частни театрални и кинематографни представления.

Тази грижа се възлага на комисията, предвидена в чл. 6 и натоварените за целта органи. Тя, с одобрение на Министерството на народното просвещение, има право да спре разпространението на всеко произведение или даването на кинематографно или театрално представление, щом то е насочено срещу личната или обществена нравственост.

Чл. 13. Съчинения, преводи и картини, които сж забранени по настоящия закон, се конфискуват, а разпространителите на такива произведения се наказват с глоба от 500—10,000 л. или сж затвор от 1—6 месеци. Глобата

отива за увеличение на „Фонда за поощрение на литературата и изкуствата“. Кинематографите и театрите вписат целия сбор от дадените вече представления.

Укривателите и разпространителите на конфискувани произведения се наказват само сж затвор от 6 месеци до 1 година.

В случай че издателят е неизвестен, на печатаря се налага глоба от 1,000 до 20,000 л. Ако е неизвестен и той, глобява се разпространителя в същия размер.

Чл. 14. Наложената глоба се събира веднага от местните финансови власти, щом им се прати постановление, подписано от министъра на народното просвещение. Тази глоба подлежи на обтжжаване само пред мировия съдия, който е длъжен да се произнесе най-късно една седмица след получаване на тжжбата. Неговото решение е безапелационно.

Чл. 15. Настоящия закон влиза в сила от 1 юлий 1921 г.

За неговото приложение се изработва особен правилник от министъра на народното просвещение, одобрен от Министерския съвет.

Председателствуващ Х. Манолов: (Звжнн) Ще гласуваме.

Който г. г. народни представители приемат на трето четене законопроекта за поощрение родната литература и изкуство, както се докладва от г. докладчика, моля, да си вдигнат ръжката. Мнозинство. Събраието приема.

Минаваме на следующата точка от дневния ред — първо четене законопроекта за допълнение чл. 1027 от гражданското съдопроизводство, който вжв вчерашното заседание се докладва и остава само да се гласува.

Който г. г. народни представители приемат на първо четене законопроекта за допълнение чл. 1027 от гражданското съдопроизводство, както се докладва вжв вчерашното заседание, моля, да си вдигнат ръжката. Мнозинство. Събраието приема.

Министър А. Радолов: Предлагам законопроекта да се разгледа по спешност и на второ четене.

Председателствуващ Х. Манолов: Има предложение от г. министъра на правосъдието да се разгледа този законопроект по спешност и на второ четене. Който г. г. народни представители приемат тжй направеното предложение, моля, да си вдигнат ръжката. Мнозинство. Събраието приема.

Моля г. секретаря да го прочете.

Секретар И. Гетов (з) (Чете)

„ЗАКОН

за допълнение чл. 1027 от гражданското съдопроизводство“.

Председателствуващ Х. Манолов: Който г. г. народни представители приемат заглавието на законопроекта, както се докладва, моля, да си вдигнат ръжката. Мнозинство. Събраието приема.

Секретар И. Гетов (з): (Чете)

„В чл. 1027 от гражданското съдопроизводство се прибавя алинея втора:

„Съдебния пристав събира от купувача предвидените мита за преминаване собствеността по публичните продажби съгласно закона за нотариусите и мировите съдии, които извършват нотариални дела.“

Председателствуващ Х. Манолов: Който приемат чл. 1 и единствен според доклада, моля, да си вдигнат ръжката. Мнозинство. Събраието приема.

Министър д-р Р. Даскалов: Искам думата.

Председателствуващ Х. Манолов: Има думата г. министъра на търговията, промишлеността и труда.

Министър д-р Р. Даскалов: Г. г. народни представители! Понеже по т. 3 комисията не се е още занимала и нейния доклад не е готов, то, като моля да се събере комисията и да се занимае с вжвпроса — и то още сега — за да може да се разгледа самия законопроект и понеже другите точки от дневния ред не представляват некаква особена важност, моля да се съгласите да се проутанови

заседанието, като се гласува дневния ред който сме представили на председателстващия Камарата, като първа точка да бъде законопроекта за отменение чл. 4 от закона за националната катастрофа и втора точка — второ четене законопроекта за изменение и допълнение закона за Консорциума, като моля комисията по този законопроект още утре да има заседание, за да може да ни го докладва тук, в Камарата.

Председателстващ Х. Манолов: Има предложение от г. министъра на търговията, промишлеността и труда да не се разглеждат останалите точки от дневния ред. Които г. г. народни представители приемат тъй направеното предложение моля, да си вдигнат ржката. Мнозинство, Събранието приема.

Има предложение за следующия дневен ред за идущото заседание, което, съгласно правилника, ще се състои утре, в 2 ч. след обед, именно:

Първа точка — първо четене законопроекта за отменение чл. 4 от закона за сждане и наказание виновниците за народната катастрофа;

2. Второ четене законопроекта за изменение и допълнение закона за търговията със зърнени храни и произведения от тех;

3. Първо четене законопроектите: а) за изменение на точка 6 от чл. 18 на закона за трудовата поземелна собственост; б) за горите; в) за унищожение повредените архиви на бившите финансови управления в Моравско и признаване отчетниците по тех издължени, и г) за основаване и използване на фонд за лекуващите се против бес;

4. Второ четене законопроекта за даване концесия за постройка на здание за народна опера с концертна зала и кафе-ресторант в София, и

5. Одобренно предложението за опрощаване училищни такси за учебната 1920/1921 г. на бедните ученици при Държавното средно земеделско училище в с. Садово.

Които г. г. народни представители приемат тъй предложения дневен ред моля, да си вдигнат ржката. Мнозинство, Събранието приема.

Заседанието се вдига за утре, в 2 ч. след обед.

(Вдигнато в 4 ч. 45 м. след пладне)

Подпредседател: **Х. Т. МАНОЛОВ.**

Секретари: **С. ДУПАРИНОВ.**
И. ГЕТОВ.

Заместник-началник на Стенографското отделение: **С. Д. Велев.**